

БЕРБЕРОВА Ніна Миколаївна (Берберова Ніна Николаевна; 08. 08. 1901, С.-Петербург — 26. 09. 1993, м. Філадельфія, шт. Пенсильванія, США) — російська письменниця, літературознавець. Почес. д-р Єльського університету (1992). Орден Почесного легіону (1991, Франція). Закін. Археол. інститут і Донський університет (1920). Член Всерос. спілки поетів (1921). Друкувалася від 1922. Того ж року разом із чоловіком, поетом В. Ходасевичем, виїхала до Берліна. Від 1925 жила в Парижі, співпрацювала з г. «Последние новости». Ім'я Б. стало відомим завдяки циклові з 12-ти оповідань про життя рос. емігрантів «Биянкурские праздники». У 30-х рр. опубл. романи «Последние и первые: Роман из эмигрантской жизни» (Париж, 1930), «Повелительница» (Берлін, 1932), «Без заката» (Париж, 1938); дві художні біографії рос. композиторів: «Чайковский. История одинокой жизни» (1936) і «Бородин» (1938; обидві — Берлін). У повоєн. період працювала репортером. Широкого розголосу набули її репортажі з судового процесу В. Кравченка проти прокомуністичної г. «Lettre française», які друкувалися в паризькій г. «Русская мысль» 1949 і того ж року вийшли окремим виданням. Тут ішлося про більшов. терор під час колективізації,

голодомор в Україні 1933 та сталін. репресії 30-х рр. 1950 переїхала до США, працювала у Нью-Йорку. 1958–71 — викладач, згодом проф. Єльського і Принстон. університетів. У Принстоні мешкала до 1990. Автобіогр. книга Б. «Курсив мой» (англ. вид. 1969; рос. — Мюнхен, 1972; Нью-Йорк, 1983; Москва, 1996) та худож.-докум. роман «Железная женщина» (Нью-Йорк, 1981; 1982; Москва, 1991) про М. Закревську-Бенкендорф-Будберг перекладені багатьма мовами. В істор.-публіцист. дослідж. «Люди и ложи» (Нью-Йорк, 1986), присвяч. масонству та його ролі у суспільно-політ. житті 1-ї пол. 20 ст., згадуються також імена укр. політ., громад. і культур. діячів. Серед літ.-крит. робіт Б., які розкривають її як глибокого поціновувача сучас. літ.-ри і, насамперед, поезії, — «Подстриженными глазами» // «Новый журнал», 1931, № 27; «Владислав Ходасевич — русский поэт (1886–1939)» // «Грани», 1951, № 12; «Набоков и его “Лолита”» // «Новый журнал», 1959, № 57; «Великий век» // Там само, 1961, № 64; «Советская критика сегодня» // Там само, 1966, № 85; 1967, № 86; кн. «A. Block et son temps» (Paris, 1947). 1989 відвідала Москву й Ленінград (нині С.-Петербург). Останні роки життя провела у Філадельфії.

Основні твори

Облегчение участи. Париж, 1949; Стихи. 1921–1983. Нью-Йорк, 1984; Аккомпаниаторша: Повесть // Аврора. 1990. № 2; Маленькая девочка: Пьеса // Современ. драматургия. 1991. № 2.

Рекомендована література

1. Костырко С. Выжить, чтобы жить // Новый мир. 1991. № 9;
2. Сумеркин А. Нине Николаевне Берберовой: К 90-летию // Рус. мысль. 1991, 9 авг.;
3. Гинзбург А. Памяти Нины Николаевны Берберовой // Там само. 1994, 14 окт.

І. Д. Бажинов

Бібліографічний опис:

Берберова Ніна Миколаївна / І. Д. Бажинов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39144>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).